

Ger van Elk

Ger van Elk

Dutch corners III

1987, lakverf op kleurenfoto op aluminium, 99,7 x 295,9 x 33 cm

Ger van Elk

Kinselmeer 'Stompe toren'

1996, gemengde techniek, 76 x 146 cm

Word je hier geacht iets te herkennen? Op het schilderij *Dutch Corners III* van Ger van Elk staan vier lammetjes, op de rug gezien. Boven hen bevindt zich een wolken- de werveling van verf met veel vuilwit en blauwgroen die een oude, tikje vergeelde indruk wekt. En dan heeft het schilderij ook nog eens een vreemde vorm: een soort geknakte ellips met een vierhoekig gat aan het uiteinde – hoe langer je kijkt, hoe meer je het gevoel krijgt dat je iets mist, dat Van Elk je een beeld voorschotelt waar- op je geen grip krijgt. Maar wat? Hoe vind je een verklaring?

Precies die spanning tussen een verleidelijk, aanlokkelijk beeld en een bete- kenis die je voortdurend door de vingers glipt is typisch voor het werk van Ger van Elk (1941). Samen met Jan Dibbets en Stanley Brouwn is hij de grondlegger van de conceptuele kunst in Nederland. Van Elks werk gaat vaak over kijken, ingesleten gewoontes, clichés, de kunstgeschiedenis en het liefst al die elementen tegelijk. Dat in aanmerking genomen besef je dat die vier lammetjes heel goed naar het Lam Gods zouden kunnen verwijzen – vooral omdat Van Elk in die tijd een hele serie maakte vol verwijzingen naar de Bijbel en christelijke symboliek.

Nog typischer voor de 'methode Van Elk' is echter zijn *Kinselmeer 'Stompe toren'* (1996). Deze serie 'vergezichten' waarvan Van Elk er een groot aantal maakte, zijn steeds op twee elementen gebaseerd: allereerst het zicht op het Kinselmeer, een typisch Nederlands meertje nabij het boven Amsterdam gelegen Durgerdam. In de keuze voor dit uitzicht herken je meteen Van Elks liefde voor de (Nederlandse) schil- derkunst. Dit vergezicht had evengoed gemaakt kunnen zijn door Jan van Goyen, Esaias van de Velde of Jacob van Ruisdael. Alleen, anders dan deze oude meesters laat Van Elk zien dat hij niet klakkeloos in de schilderkunstige illusie gelooft. Daartoe heeft hij de foto, die hij eerst met lakverf bewerkte, precies over de horizonlijn door- midden gezaagd. Vervolgens zette hij de twee delen licht gedraaid weer op elkaar. Die daad levert een bijzondere spanning op: Van Elk laat aan de ene kant zien dat de horizon eigenlijk niet meer is dan een dunne, schijnbaar onbelangrijke lijn, maar dat je hem tegelijk enorm mist als iemand 'm weg haalt. Plotseling is het landschap het landschap niet meer, alles begint te wringen en te draaien, precies zoals de twee delen van dit 'schilderij'. Zo ziet Van Elk het graag: aan de ene kant is dit werk een eerbetoon aan de traditie, aan de andere kant laat hij zien dat je die traditie net als ieder beeld in het echte leven nooit voor waar hoeft aan te nemen. Er zijn altijd andere mogelijkheden. Misschien wel oneindig veel, lijkt Van Elk te willen zeggen.

